

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS

ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857

**2, 16, 17, 18, 18¹, 22, 28 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIVP-646 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ
KODEKSO 76, 168, 484, 484¹ IR 485 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
761 IR 485¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-647**

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. birželio 23 d. sprendimo Nr. SV-S-135 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.7 ir 1.8 papunkčius, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16, 17, 18, 18¹, 22, 28 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-646 (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168, 484, 484¹ ir 485 straipsnių pakeitimo ir papildymo 761 ir 485¹ straipsniais įstatymo projektui Nr. XIVP-647 (toliau – ANK projektas, o nurodant kartu – Projektai) bei pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Projektais siūlomų teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo:

1. Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme savivaldybių taryboms yra suteiktos palyginti plačios teisės riboti alkoholio prekybą savo savivaldybės teritorijoje. Tokios savivaldybių tarybų teisės, nustatytos Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 18 straipsnio 3, 8 ir 9 dalyse, apima teisę ne tik riboti alkoholio pardavimo laiką, bet ir nustatyti konkrečias teritorijas ar vietas, kur gali būti uždrausta vykdyti prekybą alkoholiniais gėrimais, taip pat teisę riboti ar uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais švenčių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų masinių renginių metu. Įstatymo projekte siūloma savivaldybių tarybų teisė savivaldybių tarybų priimtuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyti vietas, kuriose būtų leidžiama vartoti alkoholinius gėrimus, yra nesuderinta su galiojančio Įstatymo 18 straipsnio 3, 8 ir 9 dalimis.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Įstatymo projekto 6 straipsnyje siūlomi Įstatymo 22 straipsnio pakeitimai nustatyti asmens teisės vartoti alkoholinius gėrimus ribojimus žemesnės galios teisės akte nei įstatymas, tikėtina, pažeis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo formuojamą oficialiąją doktriną. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra pabrėžęs, kad pagal Konstituciją riboti asmens teises ir laisves galima laikantis šių sąlygų: tai daroma įstatymu; apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; apribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo (*inter alia* 2004 m. sausio 26 d., 2014 m. gegužės 9 d., 2019 m. balandžio 18 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus argumentus, siekiant išlaikyti Įstatymo vientisumą ir nepažeisti konstitucinės doktrinos, tačiau kartu suteikiant savivaldybių taryboms diskrecijos teisę spręsti dėl viešų vietų, kuriose, įvertinus objektyvias aplinkybes ir individualias sąlygas, būtų galima leisti asmenims vartoti alkoholinius gėrimus, siūlytina nepanaikinti Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4–7 punktų, tačiau patikslinti Įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą, siekiant įtvirtinti

savivaldybių taryboms teisę nustatyti viešas vietas, kuriose būtų galima leisti vartoti alkoholinius gėrimus. Siūlytina patikslinti Įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą taip: „4) viešose vietose, išskyrus viešojo maitinimo vietas, kuriose išduotos licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, ir viešose vietose, kuriose, vadovaujantis šio Įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi, priimtas savivaldybės tarybos sprendimas leisti vartoti alkoholinius gėrimus;“. Taip pat Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalimi keičiamo Įstatymo 22 straipsnio 2 dalies formuluoatė tikslinga taip: „2. Savivaldybių tarybos turi teisę nustatyti viešas vietas, kuriose leidžiamas alkoholinių gėrimų vartojimas.“

2. Įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje dėstomoje keičiamo įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad asmenims iki 18 metų draudžiama vartoti ir laikyti alkoholinius gėrimus, o asmenims nuo 18 metų iki 20 metų draudžiama vartoti ir laikyti alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija viršija 15 procentų. Taip pat yra siūloma panaikinti nuostatą, kad draudimas turėti alkoholinių gėrimų netaikomas asmenims nuo 18 metų, jeigu alkoholinių gėrimų turėjimas yra tokių asmenų darbo veiklos (pobūdžio) dalis darbo vietoje ir darbo metu.

Pažymime, kad, panaikinus pirmiau nurodytą nuostatą, darbo rinkoje susiklostys situacija, kad asmenys nuo 18 iki 20 metų, kurių darbo veikloje yra naudojami alkoholiniai gėrimai (pvz., darbuotojai, dirbantys viešojo maitinimo įstaigose, prekybos vietose, transportavimo veikloje ir panašiai), negalės dirbti su alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija viršys 15 procentų. Siūlytina patikslinti Įstatymo 22 straipsnio 2 dalį – nurodyti, kad asmenims nuo 18 iki 20 metų draudimas turėti alkoholinių gėrimų netaikomas, kai tai yra susiję su darbo veikloje naudojamais alkoholiniais gėrimais.

3. Įstatymo projekto 1 ir 5 straipsniuose siūloma atsisakyti nuostatos, kad sandėlis turi būti privalomai registruotas Nekilnojamojo turto registre kaip sandėlis. Atsisakius šios nuostatos, galėtų būti išduodamos licencijos vykdyti didmeninę prekybą įvairios paskirties pastatuose ir patalpose, tačiau tai ne visada yra suderinama su Lietuvos Respublikos statybų įstatymo 47 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata, kad statinių naudotojai privalo naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį, išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus ir tvarką. Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1178 „Dėl Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, alkoholinių gėrimų didmeninei prekybai tokia išimtis nenustatyta. Siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintus aiškumo ir sistemiškumo principus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų 3 ir 4 priedais, kuriuose nurodyta patalpų ir pastatų paskirtis, siūlytina patikslinti keičiamo įstatymo 2 straipsnio 11 dalies sąvoką ir ją išdėstyti taip: „Alkoholinių gėrimų didmeninės prekybos sandėlis – sandėliavimo paskirties pastatas ar patalpa arba Lietuvos Respublikoje esančio akcizais apmokestinamų prekių sandėlio patalpa, kuriose vykdoma alkoholinių gėrimų didmeninė prekyba.“

4. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad rinkoje atsiranda naujas verslo modelis, kai alkoholinių gėrimų didmenininkai įsigyja alkoholinius gėrimus iš tiekėjų ir šių gėrimų nesandėliuoja, bet iš karto parduoda juridiniams asmenims, kurie verčiasi mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais veikla, siekiant sumažinti administracinę naštą ir finansinius kaštus didmeninę prekybą vykdančioms ūkio subjektams, siūlytina tikslinti Įstatymo 18¹ straipsnio 3 dalies 5 punktą – atsisakyti privalomo reikalavimo turėti alkoholinių gėrimų didmeninės prekybos sandėlį (sandėliavimo patalpą) ir nurodyti, kad turėti sandėlį (sandėliavimo patalpą) privaloma tada, kai bus vykdoma didmeninė prekyba alkoholiniais gėrimais ir (ar) šie alkoholiniai gėrimai bus laikomi šiame sandėlyje (sandėliavimo patalpoje).

5. Maisto, gėrimų ir kitų prekių pristatymo vartotojams paslaugą teikiančios interneto platformos („Bolt“, „Wolt“, „Last Mile“ ir kitos), kurios savo interneto puslapiuose eksponuoja savo partnerių parduodamus alkoholinius gėrimus ir jų kainas, nėra įtrauktos į Įstatymo projekto 8 straipsniu

keičiamo Įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje pateiktą išlygų sąrašą. Kadangi pristatymo paslaugą teikiančios platformos nėra nei alkoholinių gėrimų gamintojai, nei jais prekiaujančios įmonės, šių platformų interneto svetainėse pateikta informacija apie alkoholinius gėrimus yra laikoma alkoholio reklama, pažeidžiančia Įstatymo 29 straipsnio 1 dalies reikalavimą. Dėl šios priežasties pristatymo paslaugą teikiančios platformos, siekiančios prekybos įmonėms suteikti visų prekių kategorijų (tarp jų ir alkoholinių gėrimų) pristatymo pirkėjams paslaugą, negali įgyvendinti savo verslo modelio – būti produkto pristatymo paslaugos teikėjais. Prekių pristatytojas neperima pardavėjo funkcijų atlikimo iš prekybininko, nes prekybininkas valdo prekių sandėlius, asortimentą ir kainodarą bei prisiima atsakomybę užtikrinti, kad prekės gavėjas atitinka amžiaus reikalavimus, o prekės pristatomos nustatytu prekybos alkoholiniais gėrimais laiku. Atsakomybė už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus tenka prekybininkui. Prekės gavėjas gauna prekybininko išrašytą sąskaitą už prekes. Nepažeisdami įstatymo, pristatymo paslaugos teikėjai privalo arba visai atsisakyti teikti alkoholinių gėrimų pristatymo paslaugą ir pašalinti šių produktų atvaizdus ir kainas iš savo interneto svetainių, arba tapti mažmeninės prekybos įmonėmis ir gauti licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais iš savivaldybių, kuriose teikia savo paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina papildyti Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 29 straipsnio 2 dalį ir išdėstyti ją taip: „Reklama nelaikoma <...> kai ši informacija pateikiama mažmeninės prekybos ar viešojo maitinimo vietose, kuriose alkoholiniai gėrimai parduodami vartotojui, ar alkoholinius gėrimus gaminančių, jais prekiaujančių ar maisto ir alkoholinių gėrimų pristatymo paslaugą per interneto platformas teikiančių įmonių interneto svetainėse ar socialinių tinklų paskyrose.<...>“.

6. Atsižvelgiant į teisinio reguliavimo ekonomiškumo principą, būtų tikslinga ANK 76¹ ir 485¹ straipsniuose numatomą naują administracinių nusižengimų sudėtį įtvirtinti atitinkamai ANK 76 ir 485 straipsniuose – juos papildyti naujomis dalimis, o ne papildyti ANK naujais straipsniais.

7. ANK projekto 3 straipsniu keičiamas ANK 484 straipsnis turėtų būti suderintas, atsižvelgiant į Nutarimo projekto 1 punkte pateiktą pasiūlymą dėl Įstatymo projekto 6 straipsnio.

8. ANK 484 straipsnio dispozicijoje numatyti du savarankiški ir iš esmės skirtingi nusižengimai, t. y. alkoholinių gėrimų gėrimas viešosiose vietose, visų rūšių viešajame transporte, automobilių salonuose, išskyrus autotransporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos, bei neblaivaus asmens pasirodymas viešosiose vietose, kai įžeidžiamas žmogaus orumas ir dorovė. Šie nusižengimai neturėtų būti sutapatinami, be to, atsižvelgiant į nusižengimų sunkumą, turėtų būti nustatytos skirtingos sankcijos. Siūlytina atskirti šiuos nusižengimus ir juos apibrėžti atskiruose ANK straipsniuose, atsižvelgiant į toliau pateikiamus argumentus ir pasiūlymus:

Pirma, ANK 484 straipsnis nustato atsakomybę už alkoholinių gėrimų gėrimą viešosiose vietose. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2009 m. kovo 13 d. nutarime (administracinė byla Nr. N-62-4320/2009) pažymėjo, kad privataus automobilio salonas negali būti vertinamas kaip viešoji vieta. Be to, minėtame nutarime Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pažymėjo, kad įstatymo leidėjas, įtvirtindamas draudimą Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje, siekė sumažinti neblaivių vairuotojų sukeltų eismo įvykių skaičių ir jų žalingas pasekmes. ANK XXIV skyrius, kuriame nustatyta atsakomybė už alkoholinių gėrimų vartojimą viešosiose vietose, apima administracinius nusižengimus, susijusius išimtinai tik su viešąja tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad nusižengimai, susiję su eismo saugumu, nustatyti ANK XXII skyriuje „Administraciniai nusižengimai, susiję su transportu ir kelių ūkiu“.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog „<...> Fiziniais asmenimis draudžiama vartoti, laikyti ir gabenti alkoholio produktus atidarytoje pakuotėje automobilių salonuose, išskyrus autotransporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos. <...>“, tačiau ANK 484 straipsnio 1 dalyje atsakomybė nustatyta tik dėl

alkoholinių gėrimų ir kitų naudojant spiritą pagamintų svaigalų gėrimo automobilių salonuose, išskyrus autotransporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos. Atsakomybė už alkoholio produktų laikymą ir gabenimą atidarytoje pakuotėje ANK iki šiol nenustatyta.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina pakeisti Įstatymo 17 straipsnio 4 dalį ir panaikinti draudimą laikyti ir gabenti alkoholio produktus atidarytoje pakuotėje automobilio salone bei palikti draudimą vartoti alkoholinius gėrimus, taip pat patikslinti ANK 484 straipsnio 1 dalį – joje išbraukti nuostatą „automobilių salonuose, išskyrus autotransporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos“ ir papildyti ANK nauju 422¹ straipsniu bei jį išdėstyti taip:

„422¹ straipsnis. Neteisėtas alkoholio produktų vartojimas transporto priemonėse

1. Alkoholio produktų vartojimas atidarytoje pakuotėje automobilių salonuose, išskyrus transporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos, užtraukia baudą nuo dvidešimt iki vieno šimto eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto iki dviejų šimtų eurų.“

Antra, pažymėtina, kad, išanalizavus ANK 481 straipsnio dispoziciją, teigtina, kad joje nustatytas nusižengimas (pvz., įžeidžiamas kibimas prie žmonių, kiti tyčiniai veiksmai, kuriais siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį) yra panašus į ANK 484 straipsnio dispozicijoje nustatytą nusižengimą (neblaivaus asmens pasirodymas viešosiose vietose įžeidžiant žmogaus orumą ir dorovę). Vien tik neblaivaus asmens pasirodymas viešojoje vietoje neužtraukia administracinės atsakomybės – ji atsiranda, kai neblaivus asmuo viešojoje vietoje įžeidžia žmogaus orumą ir dorovę, todėl siūlytina atsakomybę už neblaivaus asmens pasirodymą viešojoje vietoje nustatyti ANK 481 straipsnyje ir ANK 481 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„481 straipsnis. Nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas arba neblaivaus asmens pasirodymas viešosiose vietose

1. Necenzūriniai žodžiai ar gestai viešosiose vietose, įžeidžiamas kibimas prie žmonių, kiti tyčiniai veiksmai, kuriais siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį, arba neblaivaus asmens pasirodymas viešosiose vietose įžeidžiant žmogaus orumą ir dorovę

užtraukia baudą nuo trisdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.“

9. Įstatymo projekto 9 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad iki 2021 m. spalio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Jei Įstatymo projektui Seime bus pritarta Seimo 3 eilinės rudens sesijos metu, siūlytina įstatymo įsigaliojimo datą nustatyti 2022 m. sausio 1 d., o įgyvendinamuosius teisės aktus Lietuvos Respublikos Vyriausybei priimti iki 2021 m. gruodžio 1 d., kad institucijos spėtų tinkamai parengti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybė – laiku priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, taip pat kad verslo subjektai spėtų pasirengti numatomiems pokyčiams.

10. Atsižvelgiant į tai, kad ANK projekte nėra nurodyta įsigaliojimo data, o priėmus Įstatymo projektą, jie turėtų įsigalioti kartu, siūlytina ANK projektą papildyti straipsniu dėl įsigaliojimo, kuris turėtų sutapti su Įstatymo projekto įsigaliojimo data.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministrė
2021.08.13
Aušrinė Armonaitė

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento Teisėkūros skyriaus
vedėja
Dovilė Navickienė
2021-08-13

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmenų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė
Sigitė Šliauškaitė-Petkevičienė
2021-08-13